

خۆكوشتن، ھۆكار و چارەسەر

نامادەکردنى : نارام سەردار بۇرە
بەشى پەرۋەردە دەروونى/زانكۇ كۇيە

۲. ھۆكارە كۆمەلەيەتەكان :

وەك لە زۆرىيە تويژىنەۋەكانەۋە دەردەكەۋىت، ھۆكارى كۆمەلەيەتە رۆلى سەرمكى خۇي ھەيە لە زيادکردنى دياردەى خۆكوشتن، مەبەستىش لە ھۆكارە كۆمەلەيەتەكان، سەرچەم ئەۋ كېشە و گرفت و مەملانئىيەتە كە دامەزراۋە كۆمەلەيەتەكان "خېزان، قوتايخانە، بىرادەرى خراب، نامرازەكانى راگەياندىن، كۆلان، پارت،...ھتد. بەپەلە يەكەم بەرپىسىارن لە دروستکردن و ئالۆزکردنى، بەتايىبەتەش لەم خالائەى خوارەۋە دەردەكەۋىت:

لەئەنجامى لەدەستدانى پەلەۋپايەى كۆمەلەيەتە، تەنبايى و گۆشەگىرى كۆمەلەيەتە، لىكترازان و گرفتى ناو خېزان، ھەلۋەشاندىن بىنەماۋ بونىيادى كۆمەلەيەتە.

۳. ھۆكارە ئابوورىيەكان:

ھەندىك جار، زاناکان خۆكوشتن بۇ ھۆكارەكانى ئىفلاسى و ھەزارى و بى ئىشى و نەبوونى دەگەرپىننەۋە، يەكەك لەزاناکانى ھۆنگ كۆنگ كە ناۋى "ياب" ە لەۋ برۋايەدايە كە "ھەزارى و برىسىتى و تىكچوونى پەيوەندى نىۋان تاكەكانى كۆمەلە ھۆكارى گىرنگى بۇ بەرزبوونەۋەى خۆكوشتن"، ھەندىكى تىرىش لەۋ برۋايەدان كە دەۋلەمەندى و رەفاھىتە و خۆشگۆزەرانى زياد لە پىۋىستىش، مرۇف بەرەۋە ھەلدىرى و نامۇبى و بى ھىۋايى و زىانىكى رۇتىنى دەبەن.

۴. نەخۇشى درىژخايەن:

ھەندىك جار نەخۇشى درىژخايەن "الزمن" كە ھىچ تروسكاى و ھىۋايەكى چاك بوونەۋەى نەبىت، مرۇف بەرەۋە خۆكوشتن دەبات، لەبەرئەۋەى ئەۋ جۆرە نەخۇشانە بەردەۋام نازار و خەم و خەفەت سەرۋو دلى گرتوون و زياد لە پىۋىست نازار دەچىژن و لە ھەمانكاتىشدا ھىچ روناكى و تروسكاىيش لە ئاسۋى زىانىندا بەدى ناكەن، بۇيە ھەندىكجار يەكەك لەۋانە پەنا بۇ خۆكوشتن دەبات و مردن بەخۇشتر و تەنھا رىگە چارە دادەنەت بۇ رزگاربوون لەۋ نازار و نەخۇشە دەروونىيە.

خەمۇكى و خۆكوشتن:

خۆكوشتن "الانتجار" لە ناۋ ھەممو كۆمەلە و شارستانىيەتەكاندا روۋنەدات، بەتايىبەت كە مرۇف ھەست بە دەرنەكەۋەتن يان زىانى زۆر يان تالى ژيان بىكات . ئەۋەى ھەۋلى خۆكوشتن دەدات مەرج نىيە توۋشى خەمۇكى بوۋىت يان نىيازى خۆكوشتنى بىي، ھەندىكجار خۆكوشتن ھەۋلدانە بۇ راكىشانى سەرنجى خەلكى يان نامانچىك، ھەۋلى خۆكوشتن بۇ نازاردانى دەروونە نەك كوشتن بۇ جىبەجىكردىن مەبەستى يان چىژى توخمىيە كە لەلادانى توخمىدا دىيارىكراۋە. يان ھەندىك لاۋ ھەۋلى كوشتنى

خۆكوشتن وەك دياردەيەكى دەروونى و كۆمەلەيەتە بە كارەساتىكى مرۇفايەتى و ھەرەسەپنىنى تاكەكەس لە قەلەم دەدرىت، بە دياردەيەكى ترسناكىش دەۋمىردىت بۇ سەر كۆمەلەگا، چونكە رىگايەكە بۇ لەناۋىردنى مرۇفايەتى، خۆكوشتن لەئەنجامى زۆرى كىشەكانى كۆمەلەگا وەكو ئالۆزى ژيان و بەرىبەستەكانى بەردەم تىركردنى پىداۋىستىيەكانى مرۇف و كېشە كۆمەلەيەتەكان، ھەرۋە ھەۋ گرەتەنەى كە دىنە سەر رىگەى تاك كەۋاى لىدەكات توۋشى خەم داگرتن و گۆشەگىرى بىت و بىرىكاتەۋە، لە ئەنجامدا بىتە ھۇى خۆكوشتن، بۇيە بەپىۋىستەم زانى كەباس لەۋ دياردە ترسناكە بىكەين و ئاگادارى مەترسىيەكانى بىن.

خۆكوشتن:

چەمكى خۆكوشتن لەۋ چەمەكانىيە كە مشتومر و بگرەيەكى زۆر لە بارەيەۋە ھەيە، خۇ كوشتن لەلەيەنى زمانەۋانىيەۋە ماناى لەناۋىردنى خۇدى مرۇف دەگرىتەۋە لە وشەيەكى لاتىنى كۆنەۋە ۋەرگىراۋە كە ئەۋىش ھەردوۋ ووشەى "coeden" كەماناى "دەى كوژى" و " sui " بەماناى "خود يان من" پىك دىت، بەگشتى نامازە بۇ ئەۋ كەسە دەكات كە خۇى دەكوژىت ، لەزمانى ەەرەبىشدا "الانتجار" لە "نجر" ەۋە داتاشاراۋە بە ماناى سەر برىن دىت، لە ئەنجامى ئەۋ وشەۋە زاراۋانەى سەرۋە دەتوانىن بگەينە ئەۋ دەرنەنجامەى كە خۆكوشتن ھەممو ئەۋ ھالەتەنە دەگرىتەۋە كە مرۇف راستەۋخۇ يان ناراستەۋخۇ لە رىگەى كىرديركەۋە ئىت بە ھەر چ شىۋازىك بىت ھەۋلى لەناۋىردنى خۇدى خۇى دەدات، دەپەۋىت بەدەستى خۇى مۇمى ژيانى خۇى بكوژىتەۋە.

ھۆكارەكانى خۇ كوشتن:

خۆكوشتن وەك دياردەيەكى "دەروونى - كۆمەلەيەتە" كۆمەلەيەك ھۆكار ھەيە كەپال بەۋ كەسانەۋە دەنەن و بەرەۋە لەناۋىردنى خۇدى خۇيان دەدەن، بە ھىچ شىۋەيەك ناتوانرىت لە رىگەى تەنھا ھۆكارىك لىك بدرىتەۋەۋە مافى راستەقىنەى خۇى بدرىتى، ھۆكارەكانىش ئەمانەن:

۱. ھۆكارە دەروونىيەكان :

ھەندىك لەپزىشك و دەروونزانەكان لەۋ برۋايەدان كە ئەۋكەسانەى خۇيان دەكوژن يان ھەۋلى خۆكوشتن دەدەن، كۆمەلەيەك كېشەۋە گرفت و مەملانئىيە دەروونىيان ھەيە، بە پەلە يەكەم ھۆكارە دەروونىيەكان بەرپىسىارى سەرەكىن بۇ خۆكوشتنى ئەۋ كەسانە.

خۇي ئەدات بە مەبەستى جىيە جىكرىنى داواكانى.

سىگمۇند فرۇيد: لەم بارەپەوۋە باوۋەرى واپوۋە كە ئارەزوۋى خۇكۇشتن دەگەرپتەوۋە بۇ غەرىزى ژيان و مردن كە مەملانىيى مرۇف دەگەن. ھەندئ دەرووناسى تر باوۋەرىيان واپە كەكارى خۇكۇشتن دەگەرپتەوۋە بۇغەرىزى دژوارى لەدەروونى مرۇفدا، ئەم ھېزە دەگۇرپت لەجىياتى بەكارپت بەرانبەر كەسانىتر بەكاردەھىنرئ دژبەدەروونى خۇي. لەناو ھەندئ كۇمەلدا خۇكۇشتن بەكارھىنراوۋە بۇ قوربانى و خۇبەختكردن. زۇر لەو كەسانەى كە ھەولئ خۇكۇشتن ئەدەن تووشى خەمۇكى و نائومئىدى بوون، بەتايىبەتى خەمۇكى ژىرى. ئەو كەسانەى تووشى خەمۇكى دەبن تواناى خۇ لەناوېردىيان ھەپە كە گرنگرئين و ترسناكرئين رووكانى خەمۇكى، بەتايىبەتى كە ماوۋى ئەو حالەتە بەردەوام بئ و درئزە بگئشئ.

ئەو كەسانەى كە مەترسى خۇكۇشتىيان ئى دەكرئ.

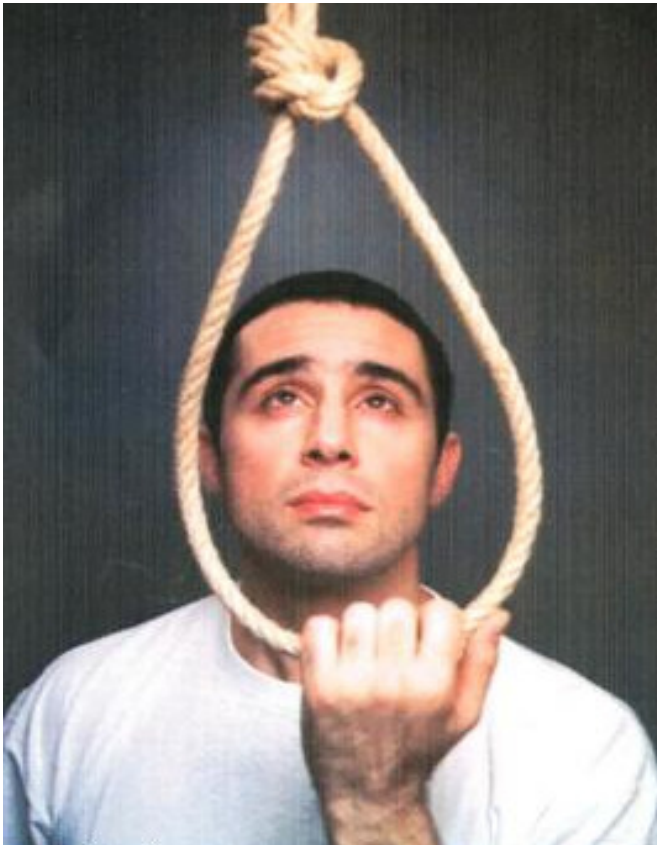
زۇر نىشانە ھەپە كە ئىمە پئشېبىنى خۇكۇشتن بگەبن لەو كەسانەى دەپانەوئت ئەم كارە بگەن گرنگرئىنئىشان ئەمانەن.

* ئەو كەسانە بەزۇرى بۇ دۇست و برادەرە نژىكەكانى خۇيان باسى خۇكۇشتن دەگەن. * بەردەوام دەلئىن مردن لەم ژيانە خۇشترەو ئەوئەندە ناھىنئت كە مرۇف لە پئناوئدا ئەو ھەموو خەم و خەفەت و دەردەسەرەپە بچئئت. * بوونى خەمۇكى و خەم و خەفەت و گرژى و رەشېبىنى بەردەوام، تەنانەت زۇر دوور كەوتتەوۋە لە كۇر و كۇبوونەوۋە تىكەلاۋى كەسانىتر. * گرنگى نەدان بە تەندروستى و پشئگۇئخستنى پاكو خاۋئىنى جل و بەرگ. * خەو لئززان و بىنئىنى خەونى ناخۇش و ترسناك "كابوس". * لاۋازى و كەم خواردن. * مەملانىيى دەروونى، دلئەراۋكئ، دوولئى، خەمۇكى بئزارى لە ژيان... ھتەد. * كرپن ياخود پەيداكردنى ماددەى بئھۇشكەر، ژەھر، چەك و تەقەمەنى، چەقۇ... ھتەد.

چارەسەر كردن و خۇپاراستن لەخۇكۇشتن.

دئاردەى خۇكۇشتن دئاردەپەكى ترسناكە و بئەماى كۇمەلگا ھەلدەتەكئئى، لەبەرئەوۋە بەردەوام دەروونزان و كۇمەلزان و پزئشكان لە ھەولئ چارەسەر كردنى ئەم كەسانەدان، كە لە ھەولئەكانئاندا سەر كەوتتوۋە نەبوون، بەلام بۇ كەمكردنەوۋە ئەم دئاردەپە دەتوانئن لەرئىگەى ئەم چەند خالەوۋە ئەم دئاردە ترسناكە كەم بگەپنەوۋە زۇر كەس لەمەترسى مردن و خۇكۇشتن رزگار بگەبن:

۱- نەھئشتن و كەمكردنەوۋە نامۇبى و تەنئابى و گۇشەگىرى تاكەكانى ناو كۇمەل، زئادكردنى پەپوئندەپە كۇمەلئەتەپەكان، لەرئىگەى كۇر، كۇبوونەوۋە و دامەزراوۋە كۇمەلئەتەپەكان. * گرنگئىدان بەخانەنشئن و پىرو بەسالچوان و زئادكرنى جئگا و ئامراز بۇ رابواردن و كات بەسەرېردن و قۇستنەوۋە كارى بئ ئئشان. * دەستئىشانكردنى ئەو كەسانەى نئيازى خۇكۇشتىيان ھەپە، ئەوئش بە دئارىكردنى نئشانەكانى ئەو دئاردەپە. چارەسەر كردنى كئشەكە. * ئاگادار كردنەوۋە ھۇشئار كردنەوۋە خەلگى و كەسانى دەورى نەخۇش، بۇئەوۋە ئاگادارى نەخۇشئن و لەنژىكەوۋە شارەزى گرقتەكانئان بن. * چاودئرىكردنى ووردى ئەو دەرمانانەى كە بۇ خۇكۇشتن بەكاردەھىنرئىن، دەبئ پزئشكەكانئىش ئاگادارى لاوۋەكانئان بن. * ئاگادار كردنەوۋە خەلك بەوۋە كە خۇكۇشتن نەخۇشى ژىرى نئە، بەلكو خۇكۇشتن دئاردەپەكى "دەروونى و

ھەتا دلئراۋكئ نەپكۇشتوم..

كۇمەلئەتەى" يە. * دەرخستن و مەپنەتى كەسانىتر، ھەندئ كەس لەوانەپە لەبەرئەوۋە بئىر لەخۇكۇشتن بگەنەوۋە كە لەكەسانىتر كەمترن. * تئىبگەپەنرئىن كەكۇشتنى ئەوان ھىچ لە ژيان ناگۇرپت تەنھا چەند رۇژئك خەلگان خەم و خەفەت دەخۇن، دواى ئەوۋە لەبئىر دەكرئىن. * دەبئت ئەو كەسانە ئاگادار بكرئەوۋە كە لەوانەپە خۇكۇشتنەكەپان سەر كەوتتوۋ نەبئت، تووشى كەم ئەندامبوون و شئواندن و رىسواپى بىبن. * چارەسەر كردن و كەمكردنەوۋەى ئازارى ئەو كەسانەى كە تووشى نەخۇشى درئزخاىەن بوونە. * چاككردنى ژئىنگەى كۇمەلئەتەى ئەو كەسانەى كە نئيازى خۇكۇشتىيان ھەپە. * نائبئت گلەپى و بەزەپەممان بەو كەسانە دابئتەوۋە، چونكە دەبئتە ھۇى بەھئزكردنى بئروباوۋەرى خۇكۇشتن. * نائبئت بە ھئمىنى و ئارامى و پشوى دەروونى دواى ھەلچوون و گرژى ھەلئخەلئەتئىن، چونكە زۇرجار ئەو ھئمىنى و ئارامپە دەروازەپە بۇ روودانى زرىان و گەردەلولى ھەلچوون و گرژى و توندوتئزى. * نائبئت ئەوئمان لەبئىر بچئت، ئەوۋەى جارئك ھەولئ خۇكۇشتن دەدات، ئەگەرى دووبارە بوونەوۋەى ھەپە. * ھەولئدان بۇ بەھئزكردنى مئكانئىزمە دەروونپەكان و خودى ئەو كەسانەى گۇرپنى رابوۋچوونى رەشېبئانەپان دەربارەى ژيان ھەپە.

سوود لەم سەرچاۋانە وەرگىراۋە:

* ھەندئ نەخۇشى و گرقتى دەروونى و كۇمەلئەتەى "كەرىم شەرىف قەرەچەتانى"

* نەخۇشپە دەروونپەپەكان و دەروون لەشپەكان "مەمد كەرىم شەپدا"

